

İstinye Koyu ve İstinye Tersanesi

Ali CAN

Yüksek mühendis, 1936 yılında İstanbul'da doğdu. 1960 yılında Yıldız Üniversitesi'nden mezun oldu. İstinye Tersanesi Başmühendisi, Haliç Tersanesi Müdürü, Denizcilik Bankası Teknik Genel Müdür Yardımcısı olarak çalıştı. Gemi sanayimizin gelişmesinde önemli katkılarda bulundu.

HİÇ şüphe yok ki, İstanbul dünyada bir tane, Boğaziçi de; İstanbul'u dünyanın en güzel şehri yapan, dünyanın en ilgi çekici su yolu, bir doğa harikası, İstinye Koyu ise Boğaz'ın en büyük, en güzel koyu...

Boğaz'ı bir çirkinlikten kurtarmak için bu koydaki tersanenin alelacele kaldırılması acaba gerçekten Boğaz'ı tümüyle güzelleştirecek mi? İstanbul'da çirkin köşe sadece İstinye Koyu mu? Tersaneyi kaldırmak her şeyi halledecek mi?

Acaba, Allah'ın bize lütfettiği güzel İstanbul'a bu nefes doğa güzelliklerine millet olarak layık olabildik mi? Onları daha da güzelleştirmek şöyle dursun koruyabildik mi? Tüm bu sorulara "Evet" diyebilmek mümkün mü?

Yalnız İstinye Koyu değil, Boğaz'ın iki yakası, İstanbul'un dış çevresi her geçen gün altyapısız çirkin yapılarla adeta tahrip edilmiyor mu? Hepimiz, devlet olarak, millet olarak, tek tek vatandaş olarak adeta habis bir hücre gibi İstanbul'u saran bu çirkinleşmeye, bu düzensizliğe seyirci değil miyiz?..

Gelelim İstinye Koyu'na, İstinye Tersanesi'ne...

İSTİNYE KOYU NEDEN TERSANE YERİ OLACAK SEÇİLMİŞ?

İstinye Tersanesi 1912 yılında özellikle Boğaz'dan gelip geçen gemilerin acil tamir ve havuzlama ihtiyaçları için Fransızlar tarafından kurulmuş olup İstinye Koyu da;

- ★ Çok önemli bir su üzerinde oluşu,
- ★ Boğaz'da veya yakın civarda çarpışacak gemilerin acilen sığınabilecekleri bir mesafede bulunması,

- ★ Su derinliğinin yüzer havuz çalıştırmaya müsait oluşu (18 metre),

- ★ Kuzey rüzgârlarına kapalı, en mahfuz koy oluşu,

- ★ Koy büyüklüğünün gemi manevralarına müsait oluşu,

gibi vasıfları nedeniyle tercih edilmiştir. Nitekim, Hamburg, Rotterdam, Anvers, Oslo gibi Avrupa'nın birçok şehrinde tamir ve havuzlama tersaneleri, liman içinde veya limana yakın yerde şehre çok yakın mesafede kurulmuşlardır.

İSTİNYE TERSANESİ'NİN KALDIRILMASI VE MADALYONUN ÖBÜR YÜZÜ

İstinye'nin kaldırılması bugünün meselesi değildir. 1950'lerden beri zaman zaman çok ciddi olarak gündeme gelmiş, her seferinde naklinden doğacak sakıncalar göze alınmadığından bir türlü gerçekleştirilememiştir.

Nihayet geçen günlerde alelacele bir kararla yüzer havuzlar yerlerinden sökül-

müş, başka yerlere taşınmış ve tersane vazife göremez hale getirilmiştir.

Böyle bir nakil kararı alınırken dikkate alınması gereken en önemli husus; şüphesiz tersanenin ve havuzların gördüğü vazifenin başka bir yerde, en kısa zamanda derhal ve aynen yerine getirilmesidir.

İstinye Tersanesi'nin nakli, şimdiye kadar her gündeme gelişinde bu endişe ön planda tutulmuş ve İstanbul'a yakın, su derinliği uygun ve mahfuz bir koy aranmış, ne yazık ki bulunamamıştır.

Acaba şimdi ne olacak?.. Nakledilen havuzlar başka yerlerde derhal çalıştırılabilecekler mi? Bu husus çok şüphelidir. Pendik Tersanesi'nin iç koyu çok sığdır. Haliç hem sığ, hem kirli, hem de gemilerin giriş çıkışlarına uygun değildir.

Geriyeye yüzer havuzlar yerine Pendik Tersanesi'nin büyük gemi inşaatları için yeni hizmete giren kuru havuzu kalıyor ki, bu havuz hem tamir havuzu olarak dizayn edilmemiştir hem de tamir için kullanıldığı takdirde büyük gemilerin inşaatı nerede yapılacaktır? Kaldı ki, bir tek kuru havuz, yüzer havuzların göreceği işi kesinlikle göremez.

Vaktiyle projeye ilave edilen gemi inşa kızağı yapılmıyorsa, gemi inşaatları nerede yapılacaktır? Gemi inşaatından vaz mı geçilecekti?

Öyle anlaşılmaktadır ki, İstinye Tersanesi'nin kaldırılması kararı alınırken bu tersanenin gördüğü çok önemli hizmetlerin aksaması ikinci plana itilmiş, İstinye Koyu'nun kurtarılmasına öncelik verilmiştir.

Gönül isterdi ki; böyle bir nakil işlemi yapılmadan evvel Tuzla iç veya dış koyunda modern tarama tekniklerinden de istifade edilerek yüzer havuzların çalıştırılmasına uygun, mendirekli modern bir tamir ve havuzlama tersanesi oluşturulsun, ondan sonra da İstinye Tersanesi'nin her tezgâhı ayrı ayrı değerlendirilerek buraya nakledilsin.

Bu suretle gemi sanayimiz ve denizcilik sektörümüz de İstinye Tersanesi'nin naklinden hiçbir zarar görmesin. Kanımızca, özellikle havuzların süratle çalıştırılmaması halinde deniz sektörü bu acele tutumdan ötürü büyük zarar görecektir.

SONUÇ OLARAK

İstinye Tersanesi'nin nakline prensip olarak karşı olmamakla beraber, acele edilmiş ve gerekli önlemler alınmadan yapılmış olan operasyonun getireceği sıkıntıları belirtmeyi, bu konudaki düşüncelerimizi ifade etmeyi, gemi sanayinin eski bir emektarı olarak görev telakki ediyorum.

Gerekli önlemlerin vakit geçirilmeden alınmasını temenni ediyor, ümitle bekliyorum.

